

הנדון:

אלמלא היה ערפאת קיים, היו צריכים להמציא אותו

סיומי

אלמלא היה יאסר ערפאת קיים, היו צריכים להמציא אותו.

האינתיפאדה היתה פורצת גם בלי יאסר ערפאת. אבל רק יאסר ערפאת יכול להפסיק אותה.

יצחק שמיר הציג בחירות בשטחים הכבושים. אבל רק יאסר ערפאת יכול להתיר אותן.

השאלה היא: האם הרעיון הזה הוא רציני? האם שמיר באמת רוצה בכחירות? האם האמריקאים באמת רוצים כזה? האם יש סיכוי שערפאת יתן לכך אור ירוק?

על השאלה הראשונה קל להשיב: בוודאי שלא.

שמיר הוא שמרני-החומות של ארץ-ישראל השלמה. הוא רוצה שהכל יישאר כפי שהוא, ששום דבר לא יזוז. אבל כדי ששום דבר לא יזוז, צריכים ליצור אשלייה של תזווה.

הוא מוכרח היה לבוא לאמריקה כאשר באמתתו "רעיונות חדשים". אחרי הרבה לבטים, בחר ברעיון הבחירות.

מבחינת שמיר יש לרעיון זה הרבה מעלות. בין השאר: באזוניים מערביות, למילה "בחירות" יש צליל יפה, דמוקרטי, ליברלי, מרגיע. הרי אפשר לדבר בלי סוף על שאלות מוקדמות כמו: בחירות של מי? למה? מתי? כיצד? לשם איזו מטרה?

חוץ מזה קיווה שמיר שהאמריקאים אינם מתכוונים לכל העניין ברצינות, שהם רוצים בסך הכל ברעיון כלשהו שאפשר לגלגל אותו אנה ואנה, כפי שחתול מגלגל כדור.

ובמיקרה הרע ביותר, כך קיווה שמיר, הפלסטינים יגידו לא. העולם הערבי יגיד לא. הרי הם תמיד אמרו "לא".

אבל בסיומיה-החלילה שלו, גם שמיר שוא את עצמו: ומה אם האמריקאים מתכוונים לזה ברי-צינות? ומה אם אש"ף יגיד, חסד-חלילה, כן?

מה יגיד יאסר ערפאת? איך יגונן על השער שלו מול הכורז של שמיר?

צריכים להבחין בין שלושה מישורים שונים, שבהם מתנהל המאבק: המישור התעמולתי, המישור הדיפלומטי והמישור המהותי.

מנהיג פוליטי צריך לקחת בחשבון את כל המישורים האלה בעת ובעונה אחת, ולגבש תשובה אחת המתאימה לכולם — וכל זה במיסגרת הבעיות הפוליטיות הפנימיות של אירגונו, תוך גיבוש קונסנזוס.

זה נכון לגבי שמיר, לגבי בוש, וגם לגבי ערפאת. אם כן, מה תהיה תשובת ערפאת?

שטח התעמולתי, כבר ניתנה התשובה. אחרי התגר בה הראשונה — שלילה אוטומטית — באה תגובה מתוחכמת יותר של הדיפלומטיה הפלסטינית:

כן, אבל בחירות? כן, בהחלט. בחירות זה דבר טוב. אבל: לא יכולות להיות בחירות תחת כיבוש. הרי לא מדובר הפעם על בעיות של ביוב, אלא על בעיות של מימשל, אינתיפאדה, עתיד מדינה.

על כן בחירות אחרי נסיגת הכוחות הישראליים, ותחת פיקוח בינלאומי.

לאדם מן הצד, אורח אמריקאי או צרפתי, זה נשמע הגיוני. כאשר נוספות על כך הידיעות על הטבח בנחאלין, ועל ההרג היומימי הממשל, הרי ההצלחה של שמיר במישור התעמולתי תהיה קיצרתי-מועד מאוד.

מה תהיה התשובה של ערפאת במישור הדיפלומטי? כלומר, ביחסים החדשים בין ארצות-הברית ואש"ף?

אש"ף מעוניין במשאיומתן זה, כי בלי ארצות-הברית אין הסדר. ארצות-הברית מעוניינת במשאיומתן זה, כי בלעדיו אין לה תפקיד של ממש בתהליך-השלום במרחב.

רק מי שמדבר עם שני הצדדים, יכול להשפיע. את זאת למדו הסובייטים, שפתחו בדרושין עם ישראל, בגלל אותה הסיבה עצמה. מתדל אמריקאי יתן יתרון לסוכי ייטים, ולכן יחזקו האמריקאים את הקשר עם אש"ף.

הוא הערובה שמיד אחרי הבחירות יתחיל משא ומתן לפיתרון כולל.

רביעי: דרוש קונסנזוס פלסטיני. ערפאת יכול לצפצף על "הסוכנים" של סוריה, אברנידאל הרצחני, אחמד ג'בריל די טרוריסט ורסיסים אחרים. אך לא על מיפלגות לגיטימיות, כמו החזית העממית והחזית הדמוקרטית, שמרכזן ברמשק.

במילים אחרות: דרושה הסכמת סוריה לכלל הכי רה, ולוא רק מפני שסוריה יכולה להפריע. דרושה גם הסכמת הפלג האיסלאמי והקומוניסטים, התי-לויים במוסקווא.

כן, האם יכול ערפאת להסכים לבחירות? זה תלוי לגמרי בטיב הבחירות.

אני יכול לעצמי הסכמה פלסטינית לעריכת כחית, בתנאים הכאים:

● יוכנס בצורה דרמטמטית שמיד אחרי הבחירות יתחיל המשאומתן להסדרקע (כלומר: מדינה פלסטינית בצורה זו או אחרת), ובה ישתתף אש"ף כנציג הפלסטיני הבילעדי.

● לכל המועמדים בבחירות בגדה וברצועה תינתן הזכות הבלתי-מוגבלת להיפגש עם ראשי אש"ף, להתייעץ עימם ולתאם עימם עמדות.

כרוך כי בכל הכבי הגדה והרצועה ייבחרו אנשי אש"ף (חברי פת"ח, החזית העממית, החזית הדמוקרטית, המיפלגה הקומוניסטית וחמ"ס), ואלה יהיו את הנציגות המקומית של אש"ף לפיתרון בעיות מקומיות.

זה יהיה רומה לחלוקת-העבודה שהיתה קיימת בין "הסוכנות היהודית" ו"הוועד הלאומי", בש"ל המקביל במאבק שלנו. שניהם היו היינו הד, מבחינה פוליטית ואישית, אך הם נבחרו בצורות שונות ופעלו בגזרות שונות.

● האינתיפאדה תיפסק בפרוס מערכת-הבחירות, ולא לפי גי כן. כל האסיים שוחררו, וצו"ל ייסוג מן הערים והכפרים, מלבד ציריית-תנועה חיוניים ומוצבים בעלי חשיבות ביטחונית, יהיה פיקוח בינלאומי.

● ברית-המועצות תשותף בצורה כלשהי בתהליך, אולי כחלק ממנגנון-הפיקוח של האו"ם על הבחירות. מוסקווא ודרמשק ישתפו בתהליך-השלום, שיכלול גם את רמת-הגולו.

הו התסריט האופטימי ביותר, וגם הוא יתכן רק אם יצליח ערפאת לגבש קונסנזוס פלסטיני סביב גישה זו.

הדבר תלוי במידה רבה באמריקאים, בנחישותם להביא את שמיר וערפאת לידי הסכם — הסכם שיהיה, למעשה, הסכם ישראל-אש"ף.

האם האמריקאים בכלל מעוניינים בזה? זוהי שאלת 64 מיליון הדולר.

גירסה א': לאמריקאים אין שום עניין בשלום. יש להם עניין רק בתהליך השלום, שיימשך בלי סוף. ראשי המדינות ירוצו לארצות-הברית, כולם יהיו תלויים בושינגטון, ארצות-הברית תמכור נשק לכולם, שום דבר לא ישתנה. ידונו במשך שנים על טיב הבחירות, מי יבחר (גם תושבי ירושלים), למה יבחרו, מה תהיה סמכות הגוף הנבחר, וכך וכך.

גירסה ב': המצב הנוכחי מסוכן מדי לאמריקאים. האינתיפאדה יכולה לגרום בכל רגע להתפוצצות כלל-ערבית ול-גפילת המשטרים הפרואמריקאיים. אווירת-השלום הבינל-אומית והיחסים החדשים עם ברית-המועצות מחייבים הסדר.

יתכן שה"ה בוש, בייקר ושות' אינם יודעים בעצמם מה הם רוצים. אבל ההתפתחות תרונו, לדעת, אל גירסה ב'.

זהו התסריט הטיב ביותר.

אין פלא שיש לשמיר סיומיה-לילה, כחשבו על תסריט זה. הוא עשה תרגיל מחוכם מאוד בושינגטון, אך הוא עלול ליפול קורבן לתרגיל שלו עצמו. בור כרה לערפאת, אך שמיר עלול ליפול בו בעצמו.

אין פלא שהמתנחלים משקשים, ומגיבים מתוך פאניקה. אך מי שרוצה בשלום; מי שרוצה למנוע את המילחמה הבאה, שבה יופעל נשק להשמדה הד-מורנית; מי שנמאסה עליו האינתיפאדה וכל הכי רחוק בה משני הצדדים — צריך לקוות (או להת-פלל) להתפתחות אפשית זו.

ל זה תלוי עתה באישיותו ובמעמדו של יאסר ערפאת. רק הוא יכול ליצור את הקונסנזוס הפלסטיני, שהוא התנאי המוקדם להגשמת הצעה זו.

אין לו תחליף כשעה זו.

אלמלא היה קיים, היו צריכים להמציא אותו.

שמיר

לאמריקאים יצטרך ערפאת לתת תשובה ממשית יותר מאשר התשובה התעמולתית. איש אינו מעלה על דעתו כי

ישראל תיסוג מהשטחים הכבושים לפני ההסדר הכולל. אבל ישראל יכולה לסגת מאזורים מסוימים, מערים מסוי-ימות. אש"ף יכול להציע לאמריקאים הצעות ממשיות.

למשל, אש"ף יכול להגיד לאמריקאים: נסכים לבחירות, בתנאי שמועמדי אש"ף יוכלו להיבחר. ובתנאי שיוכנס מראש

כי במשאיומתן שבווא אחריהן ייצג אש"ף את הצד הפלסטיני. במיקרה כזה יכולים האמריקאים לבוא אל

שמיר, בשבידיהם הצעות אש"ף, ולתבוע ממנו להתקרב, צעד אחר צעד, אל הפיתרון הממשי.

עיקר הווא, כמוכן, המישור המהותי. כאשר מדובר בגר-רלו של עם, אין מקייבים מהות על מיובח של תעמולה ודיפלומטיה. כך אמר שמיר, וכך אומר ערפאת.

האם יכול אש"ף להסכים לבחירות בשטחים הכבושים?

מה בוער?

מבחינת האינטרס הלאומי הפלסטיני, הנימוי-קים נגד הבחירות הם רבים וכיבדי-מישקל. יצחק שמיר סומך עליהם.

ראשית: לעם הנמצא בשלב של "מדינה נדרך", אין נכס יקר יותר מהנהגה לאומית מאוחרת, מוכרת, שוכתה בהכרה רישמית של רוב הממשלות. אש"ף מהווה הנהגה כואת, וכימים אלה הולך ערפאת מחיל אל חיל.

אם רעיון הבחירות יפגע בבלעדיות של הנהגת אש"ף, כי אז אין הפלסטינים יכולים לקבלו. לא תקום הנהגה חלופית.

שנית: יותר ממחצית העם הפלסטיני חי מחוץ לגבולות הארץ. שום הנהגה פלסטינית לא תסכים שייתקע טריו בין שני חלקי העם.

לא יתקבל פיתרון אשר יציע פיתרון למחצית העם, וישאיר את המחצית השנייה בחלל ריק.

שלישית: האינתיפאדה היא מאורע היסטורי. היא פרצה מלב העם הפלסטיני. אי-אפשר להפסיק ולחוש אותה, כראות עיניה של הנהגה. אין ברו כזה.

את האינתיפאדה ניתן להפסיק רק תמורת הישג גדול ומרשים, שיראה כך להמוני העם בגדה וברצועה, אשר הביאו במהלך 16 חודשים קורבנות עצומים, והממשיכים להביאם זהו, "מוגש הכסף" של הפלסטינים, ואיש מהם לא ימכור אותו בניזיד-ערשיים. ההישג המינימלי

מאת אורי אבנרי